

**MUZEUL
BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI**

Palatul Vechi

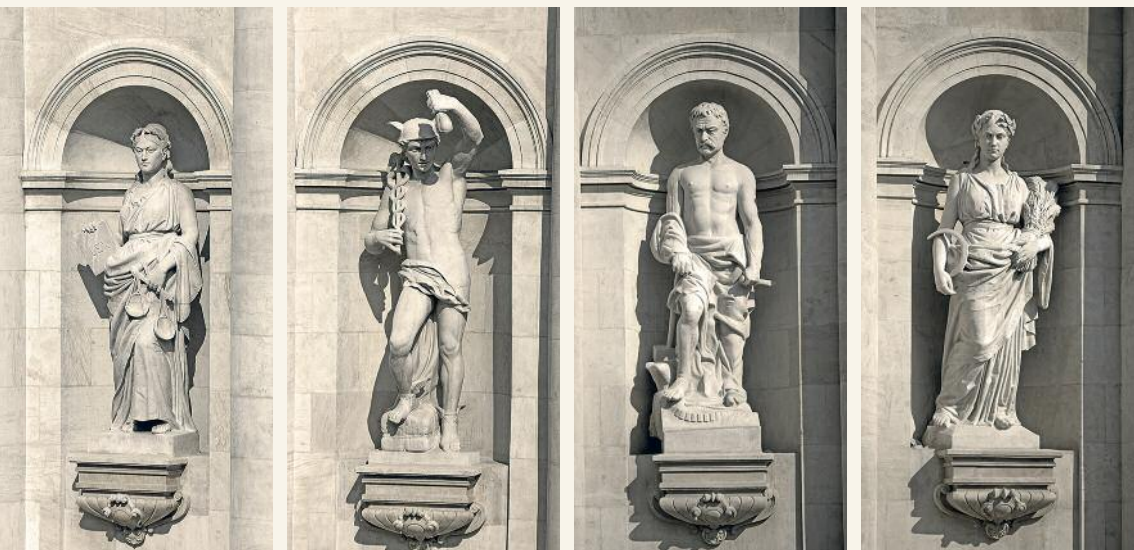
Banca Națională a României dispune de un patrimoniu arhitectural valoros, cele două palate în care banca își desfășoară activitatea la nivel central fiind incluse în lista monumentelor istorice.

Palatul Vechi al Băncii Naționale, considerat de arhitectul Ion Mincu „cea mai frumoasă clădire din București”, impresionează prin monumentalitate, regularitate, distincție și masivitate, cărora le corespunde la interior, prin contrast, „o amplă și spectaculoasă dezvoltare foarte bine stăpânită” (Nicolae Lascu), adecvată necesităților estetice și funcționale ale unei bănci centrale de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Este prima clădire bancară importantă a Bucureștiului, cea mai impunătoare clădire a unei instituții din domeniul financiar, ce poate fi comparată cu marile construcții bancare ale epocii din metropolele europene.

Contrastul dintre caracterul sever și neostentativ al arhitecturii fațadelor și bogăția decorativă a interioarelor este ușor de observat. Astfel, atât spațiile publice de la parter, cât și spațiile de reprezentare de la primul etaj, surprind printr-o tratare plastică și decorativă de o calitate remarcabilă.

Un secol mai târziu, modernizarea și dezvoltarea activității bancare au făcut improprie activității funcționarilor destinația inițială a spațiilor ample și fastuos decorate de la parterul vechiului palat. Astfel, valoarea artistică și simbolică a impus redarea lor publicului larg, prin amenajarea ca spații de muzeu. Pășind printr-un vestibul larg, bogat decorat și încadrat de coloane și pilaștri angajați, vizitatorul descoperă un spațiu neașteptat de generos, în care este amenajat în prezent Muzeul Băncii Naționale a României.

Muzeul are ca element central fosta sală a ghișeelor, cunoscută astăzi ca Sala de Marmură, spațiul cu cele mai mari dimensiuni ale clădirii, desfășurată pe două registre, parterul și etajul întâi. Parterul prezintă o succesiune de pilaștri masivi de zidărie, între care erau amenajate odinioară ghișeele pentru lucrul cu publicul. În fiecare pilastru este încadrată câte o casă de bani, folosită de funcționarii băncii pentru activitatea curentă. Etajul întâi prezintă coloane duble, unite prin mici logii de comunicare cu galeria etajului, de unde puteau fi observate direct și discret activitățile comerciale cotidiene din sală și de la ghișee.

Arhitectura sălii ghișeelor este subordonată destinației sale și este caracteristică sediilor băncilor europene de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Astfel, spațiul amintește de imaginea băncilor și burselor din secolele XVI-XVII, prin organizarea zonei de schimb bancar în jurul unui spațiu dreptunghiular, descoperit, de tip piazzetă, delimitat de cele două niveluri ale clădirii (parter și etajul unu).

O mențiune aparte se cuvine acordată acusticii zonei, spartă în centrul sălii și clară pe laterale, proiectată anume pentru a răspunde unei cerințe impuse de păstrarea secretului operațiunilor cu publicul, precursorul limitei de discreție din actualele bănci comerciale. Ecolul creat anume în sală facilita discreția discuțiilor funcționarilor bancari cu clienții lor la ghișee.

Organizarea expoziției numismatice în alveolele laterale ale Sălii de Marmură a urmărit o intervenție minimală în amenajare, pentru păstrarea autenticității construcției și o armonizare echilibrată între opera arhitecturală și exponatele prezentate. Zona centrală a sălii își păstrează astfel propriul său discurs.

Expoziția
*Istoria circulației
monetare în România*

Expoziția numismatică este organizată în două mari teme: *Istoria circulației monetare în România și Istoria leului*, reconstituind istoria națională din perspectiva circulației monetare. Organizarea spațială asigură o autonomie relativă a celor două secțiuni, permițând realizarea unor variante de circuit muzeal, impuse de arhitectura clădirii și derivată din tematica expunerilor.

Istoria circulației monetare în România, organizată cronologic în zece vitrine cu plan dublu de expunere, este amplasată în cele două nave laterale ale Sălii de Marmură, reunind o gamă foarte variată de tipuri monetare reprezentative pentru istoria națională și universală, din antichitate și până în secolul al XIX-lea.

Casele de bani încastrate în pilaștrii sălii sunt surpriza neașteptată pentru vizitator, imposibil de identificat în alte muzee din țară. Utilizarea acestora ca vitrine aduce un plus de originalitate și valoare amenajării muzeale și contribuie la redarea unor momente ale istoriei activității bancare românești.

Expoziția debutează în prezentare cu *monedele Histriei*, orașul de pe țărmul vestic al Mării Negre care emite, începând cu anul 480 î.Chr., didrahme de argint, primele monede bătute pe teritoriul actual al României. Pe lângă acestea, sunt expuse și monede divizionare: oboli, hemioboli, trihemioboli. Expunerea continuă cu monedele celorlalte cetăți de pe litoralul dobrogean, Callatis și Tomis, exemplare interesante ale acestor emisiuni fiind dezvăluite vizitatorului.

Dintre *monedele grecești*, sunt expuse, printre altele, emisiunile orașelor Thassos, Dyrrhachium, Apollonia.

Odată cu creșterea influenței politice a regilor macedoneni în zona bazinului Dunării Inferioare, în aceste teritorii pătrund și monedele lor. Este vorba în special de stateri de aur, tetradrahme de argint și monede de bronz emise de Filip II și Alexandru cel Mare.

Moneda romană, și în special denarul de argint, își face simțită prezența în nordul Dunării începând cu secolele II-I î.Chr., odată cu creșterea influenței Romei în regiunea Balcanilor. Ea înlocuiește treptat

din circulație moneda de tip greco-macedonean, după cucerirea Daciei istoria monetară a regiunilor nord-dunărene devenind sinonimă cu istoria monedei romane. Procesul pătrunderii monedei imperiale romane în Dacia a continuat și după retragerea administrației romane din Dacia (aproximativ 275 d.Chr.).

Au fost selecționate cu prioritate monede emise de împărații care au avut intervenții importante în destinele provinciei Dacia. Vizitatorii vor putea admira monede emise pentru provincia Dacia de Filip Arabul și diverse tipuri monetare emise de Traian, Hadrian, Antoninus Pius sau Septimius Severus. Din punct de vedere tipologic, pe lângă monedele de argint (cele mai numeroase) sunt expuse valoroase monede de aur (aurei) și de bronz (sesterți, dupondii, ași, quadranși).

Dintre *monedele dacice*, cea mai cunoscută este cu siguranță staterul de tip Koson. În expoziția Muzeului BNR sunt prezentate și variante de kosoni din argint.

Monedele bizantine circulă începând cu reforma monetară a lui Anastasius, din anul 498, care a încercat să dea valoare stabilă monedei din bronz numită follis. Ele au avut o largă răspândire pe teritoriul românesc până în secolul al XV-lea.

Cea de-a doua parte a *Istoriei circulației monetare în România* este dedicată monedelor medievale și moderne, începând cu secolul al XIV-lea și până în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, fiecare etapă importantă fiind reflectată de piesele expuse.

Primele monede ale Țării Românești sunt ducații și banii lui Vladislav I Vlaicu (1364–1377). Monetăria Țării Românești a atins apogeul sub Mircea cel Bătrân și a încetat aproape în totalitate la sfârșitul secolului al XV-lea, din cauza creșterii puterii politice și economice a Imperiului Otoman în regiune. De atunci, încercări sporadice de a emite monedă mai au Mihnea III (în anul 1658) și Constantin Brâncoveanu, care

comandă o serie de monede-medalii din aur și argint, cu ocazia celebrării a 25 de ani de domnie.

Sistemul monetar moldovenesc datează din timpul lui Petru I Mușat (1375–1391), fiind alcătuit din groși și jumătăți de gros din argint, la care se adaugă ulterior și dubli groși.

Monetăria moldovenească funcționează o

perioadă mai îndelungată. Una dintre piesele valoroase din această vitrină este aceea a lui Ioan Vodă cel Cumplit (1572–1574), o monedă mare din bronz, considerată prima emisiune cu legendă în limba română.

Circulația monetară din Transilvania a reflectat evoluția statutului pe care l-a avut provincia de-a lungul timpului: parte a Regatului Maghiar, principat autonom sub suzeranitate otomană și, ulterior, habsburgică. Așadar, cât s-au aflat sub suzeranitate turcească, principii transilvăneni au emis monedă în nume propriu, de preferință monede cu valoare ridicată: ducați și multipli din aur, taleri din argint, dubli taleri. După ce Transilvania a intrat sub stăpânire habsburgică, în monetăriile de aici au fost emise monede în sistem austriac sau maghiar.

Paralel cu monedele proprii sau în lipsa acestora, în Țara Românească și Moldova pătrund masiv monedele altor state. Începând cu secolul al XV-lea sunt folosiți în mod frecvent asprii otomani, alături de țechinul venețian și florinul maghiar. Începând cu ultimele două decenii ale secolului al XVI-lea, economia monetară a Țărilor Române este dominată de diversele nominaluri de argint, dintre care se remarcă talerul-leu, emis de Provinciile Unite ale Țărilor de Jos. La sfârșitul secolului al XVII-lea, circulația talerilor-leu a scăzut mult, piața monetară din Țările Române fiind deschisă către o multitudine de monede emise în întreaga Europă și Imperiul Otoman.

Expoziția *Istoria leului*

Leul a devenit moneda națională a României prin *Legea pentru înființarea unui nou sistem monetar și pentru fabricarea monedelor naționale, adoptată în 1867.*

Începând din anul 1880, statul român a conferit Băncii Naționale a României privilegiul exclusiv de a emite bilete de bancă la purtător (bancnote). Din acest moment, istoria leului nu mai poate fi separată de aceea a băncii centrale.

O incursiune în lumea banilor este, desigur, un demers captivant. Este ceea ce își propune expoziția *Istoria leului*, organizată în nava laterală vestică a sălii de legătură dintre cele două palate ale sediului băncii. Scopul ei este de cunoaștere a istoriei noastre bănești și de evocare a rolului băncii de emisiune în susținerea monedei naționale.

Vizitatorul poate admira seria completă de monede emise de statul român, începând cu anul 1867 și până la denominarea leului din anul 2005, precum și principalele tipuri de bancnote.

Sunt expuse primele monede românești – monedele divizionare din bronz de 1, 2, 5 și 10 bani, cele din argint de 50 bani, 1 leu și 2 lei, dar și „polii” din aur ai lui Carol I.

Biletele ipotecare sunt realizate în 1877, cu un design de inspirație franceză, care aducea în prim-plan afirmarea latinității poporului român. Stilul acestor bilete este continuat pe bancnotele tipărite de Banca Națională, începând cu anul 1881.

Vitrina dedicată circulației bănești în timpul Primului Război Mondial reflectă schimbările produse în structura monetară. Moneda metalică dispare aproape complet din cauza inflației, dar și a tendinței populației de a tezauriza monedele din argint, considerate mai sigure. Lipsa lor este compensată de Banca Națională, care pune în circulație bancnote cu valori nominale mici (1, 2 și 5 lei). Tot aici, privirile sunt atrase de „monedele de hârtie” ale Ministerului Finanțelor, considerate a fi unele dintre cele mai mici bancnote din lume.

După război și depășirea efectelor crizei economice mondiale, România traversează o perioadă de înflorire economică. Grafica bancnotelor devine tot mai bogată și apar teme noi, referirile la dinastia regală și unitatea națională fiind tot mai evidente.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, monedele din nichel au fost retrase din circulație și topite, metalul rezultat fiind folosit în industria de armament. Locul lor a fost luat de monedele din zinc. Pentru scurtă vreme, ca și în alte țări ocupate, armata sovietică a emis proprii „lei”, circulația acestora fiind limitată la perioada trecerii trupelor sovietice pe teritoriul României.

Profundele transformări prin care a trecut societatea românească după instaurarea regimului comunist sunt de asemenea oglindite în expunere. Trecută sub tutela Ministerului Finanțelor, Banca Națională a fost pusă în situația de a accepta pentru însemnele monetare valori care nu aveau nimic de-a face cu tradiția românească. Designul bancnotelor cu reprezentările regaliste și latine este modificat pentru a include simbolurile vremii, reflectând noua putere populară și ideea de revoluție.

Ultima vitrină din cadrul expoziției este dedicată perioadei de după decembrie 1989. Prima emisiune de bancnote lansată după schimbarea regimului politic a fost pusă în circulație de Banca Națională în ianuarie 1991 și dedicată lui Constantin Brâncuși. Ulterior, pe bancnotele românești au fost figurate numeroase personalități românești: Grigore Antipa, Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Nicolae Iorga, George Enescu, Nicolae Grigorescu, Aurel Vlaicu, I.L. Caragiale.

Milioane Lei

DE C...

În anul 1999, a fost pusă în circulație prima bancnotă din polimer – 2000 lei – *Eclipsa totală de soare din 11 august 1999*. Acest tip de material reprezintă vârful tehnologiei de fabricație a biletelor de bancă contemporane și prezintă mai multe avantaje prin comparație cu suportul tradițional de hârtie: pot fi introduse elemente de siguranță mult mai performante, iar bancnotele au o rezistență crescută în circulație (fiind de patru ori mai durabile), sunt mai curate, nu absorb umezeala, bacteriile sau alte impurități și sunt reciclabile.

În anii care au urmat, bancnotele de hârtie au fost înlocuite progresiv, astfel încât, odată cu denominarea leului din anul 2005, întreaga cantitate de bancnote aflate în circulație este fabricată exclusiv din polimer.

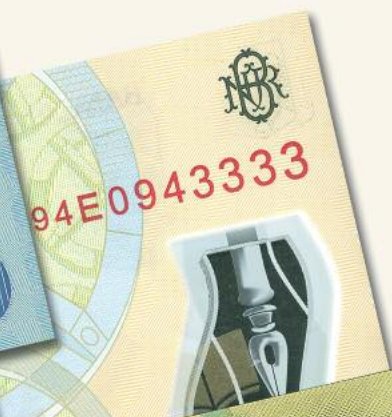
Expoziția dedicată monedei naționale este completată de emisiunile jubiliare sau comemorative românești din aur, emise în perioada 1906–1944, cărora le este dedicată o secțiune aparte. Tirajul mic în care au fost bătute le face să fie și mai valoroase, Muzeul BNR reunind cel mai mare număr de piese de acest tip din România.

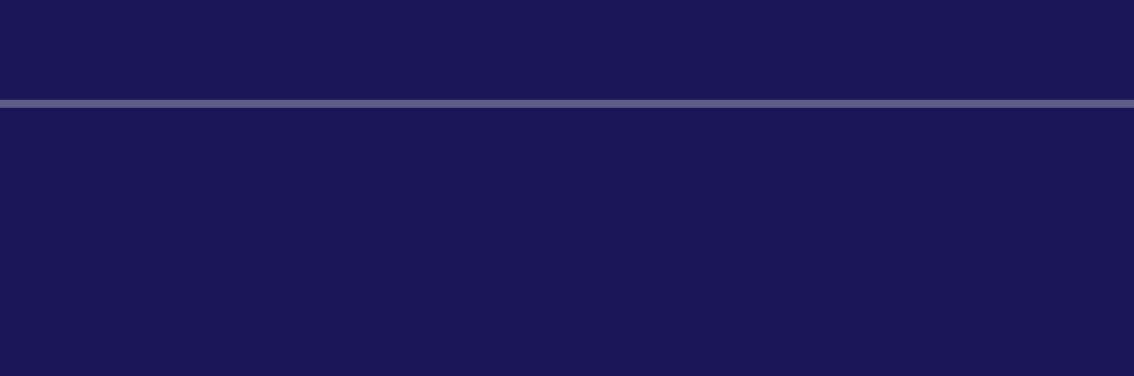

Medalia jubiliară *Ardealul Nostru*, cunoscută și sub denumirea populară de „cocoșel”, a fost bătută în anul 1944, într-un tiraj de un milion de exemplare, fiind emisă în cadrul Împrumutului Refacerii Naționale. Deși nu are gravată nicio valoare nominală, piesa se aliniaza sistemului monetar european, prezentând aproape toate caracteristicile monedelor franceze de 20 franci.

Emisiunea jubiliară *Centenarul nașterii Regelui Carol I* (1939) cuprinde trei valori: 20 și 100 lei, dar și o piesă mare, cu diametrul de 41 mm și greutatea de 42 grame, echivalentul a 12 ducați și denumită „galben de podoabă”. Interesant de menționat este faptul că emisiunea nu a avut un caracter oficial, fiind oferită de Carol al II-lea doar apropiaților săi și unor înalți demnitari ai statului.

— Expoziția *tezAur* —

Cea mai nou amenajată secțiune a expunerii permanente este organizată într-un spațiu special, securizat, cu ușă de tezaur.

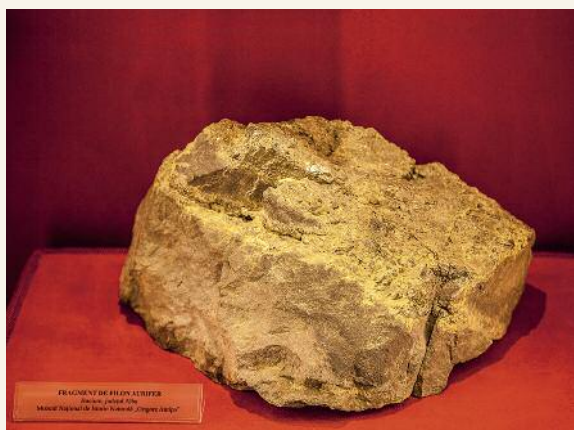
Aurul, metal nobile cu calități deosebite, a suscitat dintotdeauna interesul și imaginația oamenilor care i-au atribuit valoare de simbol al perfecțiunii și eternității. Aurul turnat sub formă de lingouri, o comoară adăpostită în tezaurele băncilor centrale și rareori expusă publicului, este asociat în mentalul colectiv cu prosperitatea, încrederea și stabilitatea.

Expoziția noastră permanentă, în secțiunea dedicată aurului, alături de fascinația provocată de acest metal cu importanța economică pe care o deține.

Proiectând un concept modern și original, care pornește de la imaginea Pământului ca depozitar al zăcămintelor de aur, muzeul și-a propus să provoace curiozitatea vizitatorilor săi de a descoperi informații inedite despre aur și de a admira lingouri autentice și monede din aur.

Prin generozitatea unor muzee prietene, Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” și Muzeul Județean de Mineralogie „Victor Gorduza” Baia Mare, completăm expunerea cu exemple de tipuri de zăcăminte aurifere – un filon aurifer și flori de mină conținând elemente native de aur pe matrice de cuarț.

Galeria Guvernatorilor
și Sala Consiliului
de Administrație

Spațiile de la etaj îndeplineau în trecut un rol de reprezentare, aici aflându-se birourile conducerii și spațiile oficiale ale băncii: Holul de Onoare și Sala de Consiliu. Datorită acestor funcțiuni, spațiile sunt tratate fastuos, cu o decorație abundentă.

De-a lungul timpului, la conducerea Băncii Naționale s-au succedat nu numai profesioniști de elită, ci și personalități remarcabile, animate de un puternic și sincer patriotism.

Pentru a le cinsti memoria, pe laturile care înconjoară golul Sălii de Marmură de la parter, este amenajată *Galeria Guvernatorilor*, în care sunt expuse portretele celor 25 de guvernatori care au condus banca până în 1990, precum și două portrete înfățișându-l pe Eugeniu Carada, fondatorul BNR. Aici, vizitatorul are ocazia să descopere amănunte mai puțin cunoscute despre conducătorii băncii și despre faptele care le-au marcat activitatea.

Vizita continuă în fastuoasa *Sală a Consiliului de Administrație*, cea mai bogat decorată încăpere a băncii, într-un stil eclectic cu puternice accente baroce. Ceea ce conferă unicitate acestui spațiu sunt cele patru opere de artă care o decorează.

Intrarea principală este flancată de două tablouri de mari dimensiuni. În partea stângă se află compoziția lui Nicolae Grigorescu, pictată în tehnica ulei pe pânză, intitulată *Rodica - la secerat* și realizată în anul 1894. Tabloul face parte din perioada târzie a creației artistului, înfățișând o scenă din munca la câmp.

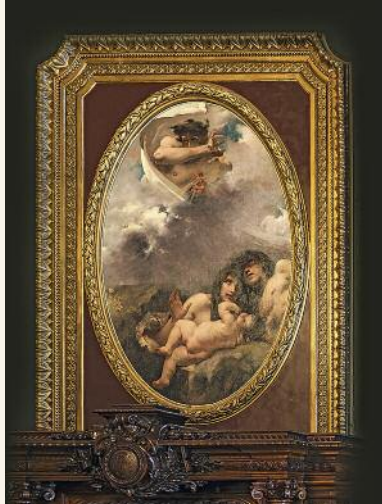

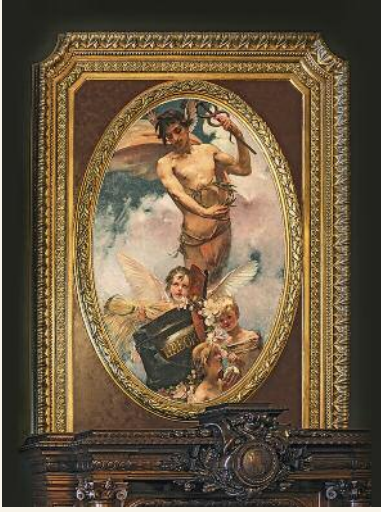
În partea dreaptă este amplasată o pictură cu temă marină semnată de Eugen Voinescu, realizată în ulei pe pânză, tot în 1894, reprezentând probabil o scenă din portul Constanța. Diplomat de carieră (a fost consul la Budapesta, Constantinopol, Odessa), Voinescu se dedică mai târziu pasiunii sale pentru pictură, remarcându-se în special prin peisaje marine.

Pe pereții laterali ai Sălii de Consiliu sunt amplasate două panouri decorative semnate de G.D. Mirea. Compuse pe suporturi de formă ovală, operele înfățișează scene mitologice reprezentându-i pe zeii Mercur și Prometeu. Tablourile sunt realizate într-o manieră academică de influență barocă, foarte apreciată în România acelor vremuri.

Mobilierul sălii a fost comandat la Paris, fiind realizat în stil Ludovic al XVI-lea.

BANCA NATIONALA

Palatul Nou

Încă din anul 1933 s-a ridicat problema extinderii spațiilor de lucru ale băncii, necesare bunei funcționări și dictate de extinderea prerogativelor băncii referitoare la organizarea și supravegherea comerțului cu devize, organizarea și supravegherea circulației metalelor prețioase, precum și pentru extinderea și modernizarea tezaurului existent prin creșterea gradului de siguranță.

Proiectul noului palat a fost realizat în Serviciul de Arhitectură al băncii, în cadrul unui colectiv condus de arhitectul Radu Dudescu, care exprima convingerea că noua clădire va trebui să satisfacă nevoile băncii „pentru un timp nelimitat”. Pentru pregătirea proiectului, dar și pentru realizarea ulterioară a instalațiilor și finisajelor interioare, arhitectul efectuează călătorii de documentare la Geneva, Paris și Berlin.

Radu Dudescu preia ca model fațada principală a Palatului Vechi și îl dezvoltă, repetând coloane de aceeași înălțime la aceeași distanță față de ax. Transformările succesive conduc la un motiv arhitectural nou, cu o fațadă complet diferită, rezultatul fiind o construcție impunătoare, de expresie clasicizantă, încadrată arhitectural în curentul monumental al anilor '30.

Clădirea corespunde noilor necesități de spațiu ale activității băncii prin distribuția funcțiilor, flexibilitatea spațiilor de birouri, noutățile tehnice ale instalațiilor, finisajele exterioare și interioare. Urmare marelui cutremur din noiembrie 1940, proiectul structurii de rezistență a palatului este refăcut, astfel încât să respecte cele mai noi normative de protecție antisismică europene.

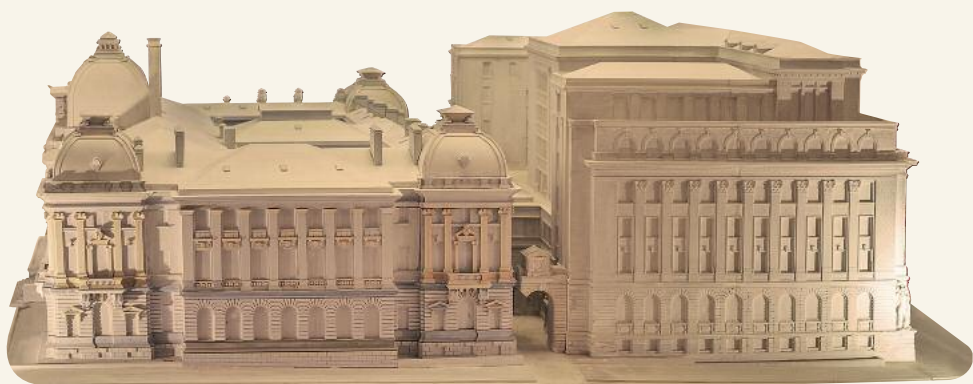
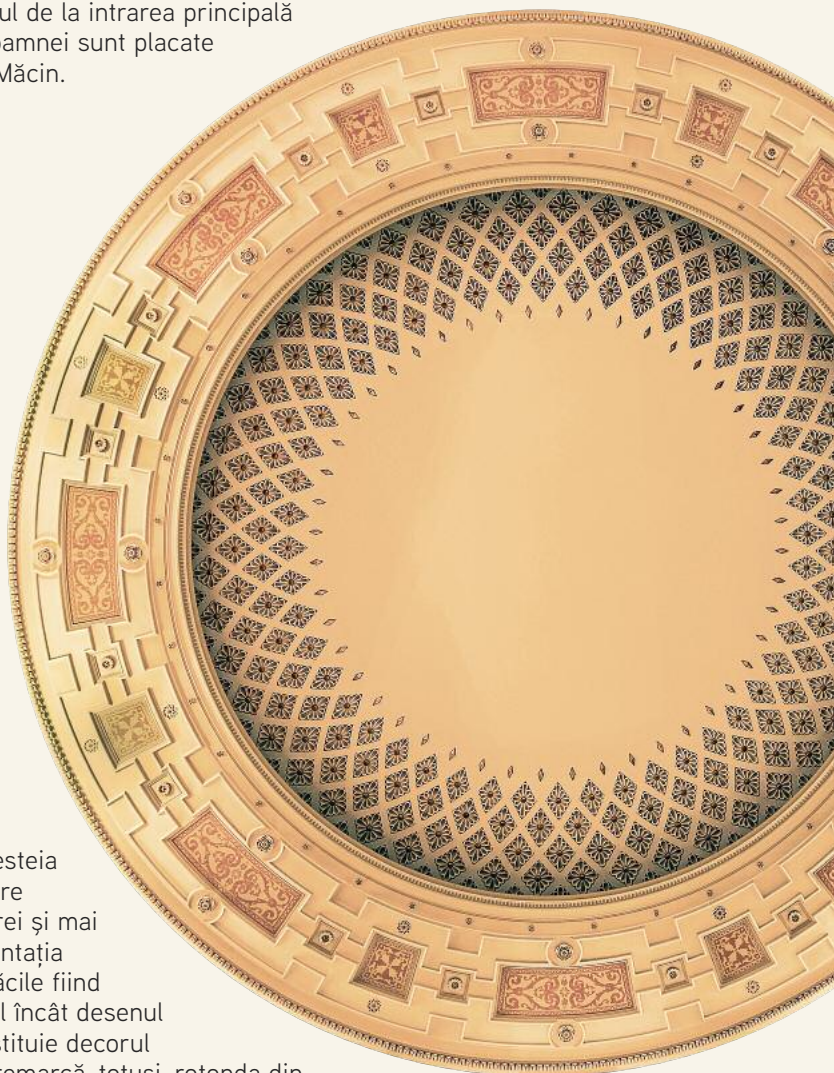
Demarată în anul 1940, construcția palatului s-a întins pe durata a peste 10 ani, din cauza dificultăților apărute în obținerea materialelor de construcție și a lipsei mâinii de lucru din perioada războiului.

Cu toate acestea, sunt de remarcat calitatea de excepție a execuției și a materialelor, precum și grija pentru detaliu cu care a fost realizată construcția. Toate acestea s-au întâmplat și datorită atenției și exigenței pe care guvernatorii băncii din acea perioadă le-au arătat.

Sobrietatea clădirii și aspectul său clasic sunt accentuate de fațadele placate cu piatră de Vrața. Treptele ample și soclul de la intrarea principală din strada Doamnei sunt placate cu granit de Măcin.

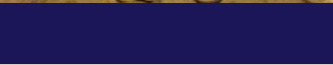
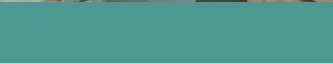
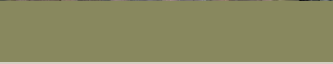
Spațiile de la parterul palatului sunt spații publice, de reprezentare, al căror unic material de finisaj este marmura de Rușchița. Utilizarea acesteia pune în valoare calitățile pietrei și mai puțin ornamentația interioară, plăcile fiind așezate astfel încât desenul creat să constituie decorul spațiilor. Se remarcă, totuși, rotonda din holul central, a cărei parapet este decorat cu elemente geometrice, tavanul aceluiași spațiu central fiind pictat.

Sălile Mitiță Constantinescu și Alexandru Ottulescu (în guvernările cărora s-au desfășurat lucrările de construcție ale palatului) sunt destinate conferințelor și evenimentelor specifice activităților băncii centrale. În restul clădirii își desfășoară astăzi activitatea conducerea și angajații Băncii Naționale a României.

 MUZEUL
BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI